

NORGES HØYESTERETT

Den 20. januar 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Høgetveit Berg og Thyness i

HR-2020-111-U, (sak nr. 19-190121STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Morten Aalberg)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens dom om vold mot offentlig tjenestemann.
- (2) A, født 00.00.1983, ble ved tiltalebeslutning 17. januar 2019 satt under tiltale for overtredelse av:

«Straffeloven (2005) § 155
for ved vold eller trusler å ha påvirket en offentlig tjenestemann til å foreta eller unnlate å foreta en tjenestehandling, eller søkt å oppnå dette.

Grunnlag:
Søndag 30. september 2018 ca kl. 05.30 i ---- gate 00 i X, i forbindelse med at politiet var på stedet for å avslutte en fest, sparket hun politibetjent B hardt i leggen. Hun forsøkte på denne måten å påvirke politiets lovlige tjenestehandling.»
- (3) Sør-Trøndelag tingrett avsa 6. mars 2019 dom med slik domsslutning:

«A, født 00.00.1983, frifinnes.»
- (4) Dommen er avsagt under dissens. Flertallet, de to meddommerne, fant det ikke bevist at A hadde sparket politibetjenten. Påtalemyndigheten anket frifinnelsen. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet.
- (5) Frostating lagmannsrett avsa 22. oktober 2019 dom med slik domsslutning:

«1. A, født 00.00.1983, dømmes for overtredelse av straffeloven § 155 til samfunnsstraff i 30 – tretti – timer med en gjennomføringstid på 120 – etthundreogtjue – dager, jf. straffeloven § 48, subsidiært fengsel i 18 – atten – dager.

2. Saksomkostninger ilegges ikke.»

- (6) Også lagmannsrettens dom er avsagt under dissens, idet to av meddommerne stemte for frifinnelse. De fant det ikke bevist at sparket var rettet mot politibetjenten.
- (7) *A, født 00.00.1983*, har anket dommen til Høyesterett. Hun har prinsipalt påstått at hun skal frifinnes og subsidiært at lagmannsrettens dom oppheves.
- (8) Det er anført at lagmannsrettens avgjørelse lider av saksbehandlingsfeil i form av mangelfulle domsgrunner. Domsgrunnene gir ikke tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om lagmannsrettens lovanvendelse er riktig, særlig når det gjelder om tjenestehandlingen var rettmessig.
- (9) Det er videre anført at lagmannsrettens rettsanvendelse er feil. Lagmannsretten har ikke vurdert konkret hva som var selve tjenestehandlingen og hvorvidt denne var rettmessig eller ikke. Ankende parts opptreden tilsa ikke at det var nødvendig å anholde henne. Den dominerende årsaken til voldsutøvelsen var politiets uriktige håndtering av situasjonen og politiets handlemåte i denne situasjonen fortjener ikke slikt vern og beskyttelse som straffeloven § 155 har til formål å gi.
- (10) Det er subsidiært anket over straffutmålingen. Lagmannsretten burde i større grad vektlagt politiets provokative handlemåte i formildende retning.
- (11) *Påtalemyndigheten* har hovedsakelig anført at lagmannsrettens saksbehandling og rettsanvendelse er riktig. Tjenestehandlingens rettmessighet er ikke avgjørende for om straffeloven § 155 kommer til anvendelse. Unntak for nødverge mot en tjenestehandling gjelder kun der handlingen fra politiets side fremstår som et «klart overgrep». Det er ikke tilfelle i foreliggende sak.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at *A* ble frifunnet i tingretten for vold mot offentlig tjenestemann etter straffeloven § 155. Ved lagmannsrettens dom ble hun domfelt, og hun har derfor ankerett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Anken kan i slike tilfelle bare nektes fremmet dersom utvalget enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre frem. En eventuell ankenektelse må begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (13) Straffeloven § 155 rammer den som ved vold eller trusler påvirker en offentlig tjenestemann til å foreta eller unnlate å foreta en tjenestehandling, eller søker å oppnå dette.
- (14) Lagmannsrettens flertall fant det bevist utover enhver rimelig tvil at *A* forsettlig sparket *B* for å hindre at *B* grep tak i henne for å hindre henne i å forlate stedet. Det slo fast at *B*' handling var en lovlig tjenestehandling som ikke gikk utover det som var nødvendig for å holde *A* fra å forlate stedet. Ankeutvalget kan ikke se at domsgrunnene på dette punkt ikke er tilstrekkelig klare.
- (15) Det er anført at det var uriktig rettsanvendelse å komme til at politibetjenten utførte en «tjenestehandling».
- (16) Det følger av politiloven § 7 at politiet har myndighet til å gripe inn, blant annet for å ivareta enkeltpersoners sikkerhet. Etter lovens § 5 plikter enhver straks å rette seg etter politiets pålegg gitt i medhold av blant annet § 7. Etter § 6 siste ledd kan politiet anvende makt under tjenesteutførelsen i den utstrekning det er nødvendig og forsvarlig. Det kan følgelig ikke være

tvilsomt at pålegget til A om ikke å forlate stedet, og den etterfølgende tilbakeholdelsen av henne – som utløste sparket – var en tjenestehandling.

- (17) Ankeutvalget tar ikke stilling til om handlingen var nødvendig og forsvarlig. Det følger av rettspraksis at straffrihet for voldshandlinger som ellers omfattes av § 155, forutsetter at tjenestehandlingen er et klart overgrep, jf. Rt-2007-940 avsnitt 23. Høyesterett er bundet av lagmannsrettens bevisbedømmelse, jf. straffeprosessloven § 306 annet ledd. Utvalget kan ikke se at det saksforholdet lagmannsretten har lagt til grunn, beskriver en slik situasjon.
- (18) Når det gjelder straffutmålingen, har lagmannsretten korrekt vist til at den klare hovedregelen ved vold mot offentlig tjenestemann er ubetinget fengsel, men at samfunnsstraff kan anvendes der det foreligger spesielle forhold som med tyngde taler for slik straff. Lagmannsretten kom etter en samlet vurdering til at det var grunnlag for å reagere med samfunnsstraff. Retten har blant annet vektlagt at voldsutøvelsen ikke var av det mest graverende slaget og at A ikke følte seg ivaretatt og forstått i situasjonen. De forhold som påberopes i anken, er følgelig hensyntatt av lagmannsretten. Utvalget kan ikke se at straffen er blitt for streng.
- (19) Høyesteretts ankeutvalg finner det på denne bakgrunn enstemmig klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Ettersom ankeutvalget enstemmig også finner at anken ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. § 323 første ledd andre punktum.

S L U T N I N G

Anken nektes fremmet.

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)